

C/2024/1594

5.3.2024

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora –

(a) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o okviru za dostop do finančnih podatkov in spremembi uredb (EU) št. 1093/2010, (EU) št. 1094/2010, (EU) št. 1095/2010 in (EU) 2022/2554

(COM(2023) 360 final – 2023/0205 (COD))

(b) Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o plačilnih storitvah in storitvah elektronskega denarja na notranjem trgu, spremembi Direktive 98/26/ES ter razveljavitvi direktiv (EU) 2015/2366 in 2009/110/ES

(COM(2023) 366 final – 2023/0209 (COD))

(c) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o plačilnih storitvah na notranjem trgu in spremembi Uredbe (EU) št. 1093/2010

(COM(2023) 367 final – 2023/0210 (COD))

(C/2024/1594)

Poročevalec: **João NABAIS**

Zaprosila	a) Evropski parlament, 19. 10. 2023 b) Evropski parlament, 11. 9. 2023 c) Evropski parlament, 11. 9. 2023
Pravna podlaga	a) člen 114 PDEU b) člen 114 PDEU c) člen 114 PDEU
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	23. 11. 2023
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	14. 12. 2023
Plenarno zasedanje št.	583
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	197/7/13

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja vključitev storitev elektronskega denarja in neodvisnih storitev bankomatov v področje uporabe direktive in uredbe, saj bi s tem okrepili jamstva za uporabnike teh naprav.

1.2 EESO meni, da je v tej novi direktivi treba pojasniti, ali digitalne denarnice, kot sta Apple Pay ali Google Pay, spadajo v njeno področje uporabe ali ne.

1.3 Vlogo nadzornih organov države gostiteljice bi bilo treba razširiti, da bi zajemala več pristojnosti v zvezi s plačilnimi institucijami, ki opravljajo svoje dejavnosti v okviru pravice do ustanavljanja ali z uveljavljanjem svobode opravljanja storitev.

1.4 EESO pozdravlja določbo iz predloga direktive, ki se nanaša na storitve dviga gotovine v trgovinah na drobno.

1.5 Meni pa, da je petletno obdobje za pregled direktive, določeno v členu 43 predloga direktive, predolgo.

1.6 Preoblikovanje revidirane direktive o plačilnih storitvah (v nadaljnjem besedilu: direktiva PSD2) ⁽¹⁾, ki se nadomešča z direktivo in obravnavanim predlogom uredbe o plačilnih storitvah ⁽²⁾, je pomanjkljivo z vidika krepitev varstva potrošnikov pred novimi vrstami goljufij in prevar, zato EESO v točki 3.2.7 priporoča več ukrepov.

1.7 EESO pozitivno ocenjuje uvedbo vnaprejšnjega obveščanja o stroških, ki nastanejo zaradi dviga gotovine (člen 7 predloga uredbe o plačilnih storitvah).

1.8 Pozdravlja dejstvo, da predlog uredbe v členu 28 priporoča razširitev prepovedi zvišanja stroškov na kreditna plačila in transakcije z direktno obremenitvijo v vseh valutah Evropske unije.

1.9 EESO pozdravlja tudi določbe v predlogu uredbe o plačilnih storitvah, v skladu s katerimi je treba ustvariti nadzorno stran za dovoljenja, hkrati pa so potrebna dovoljenja uporabnikov v zvezi s plačili.

1.10 Poudarja, da je od potrošnikov nesprijemljivo zahtevati, naj predložijo svoje varnostne identifikacijske oznake na spletnih mestih tretjih oseb.

1.11 EESO poziva, naj se pri preverjanju mednarodne številke bančnega računa (IBAN) razmisli o uskladitvi predloga direktive o takojšnjih plačilih z uredbo o plačilnih storitvah. Pri tem se sklicuje na svoje mnenje o uredbi o takojšnjih plačilih ⁽³⁾.

1.12 Poleg tega EESO poziva k razmisleku o uporabi teh storitev za združena plačila.

1.13 EESO zelo pozitivno ocenjuje določbo iz člena 51, ki ponudnikom plačilnih storitev prepoveduje enostransko povečanje omejitev porabe za plačilne instrumente.

1.14 Pozitivne so tudi določbe iz člena 61 predloga uredbe o plačilnih storitvah, ki se nanašajo na blokado sredstev za plačilo transakcij, katerih znesek ni znan vnaprej.

1.15 Glede na resnost pogostih goljufij in prevar bi bilo treba v predlogu uredbe o plačilnih storitvah uvesti določbo o izterjavi sredstev, ki pa ne bi vplivala na poravnavo v primerih, v katerih se utemeljeno domneva, da gre za goljufijo.

1.16 EESO želi poudariti, da je treba v predlogu uredbe o plačilnih storitvah izboljšati določbe, ki zagotavljajo strožji okvir za močno avtentikacijo stranke.

1.17 V predlogu uredbe o odprtih finančnih ⁽⁴⁾ je treba doseči ravnovesje med potrebami različnih zadevnih strani, pri tem pa vedno upoštevati nujnost varstva podatkov o strankah. Za izboljšanje storitev je potrebno ustrezno usposabljanje za zaposlene pri ponudnikih plačilnih storitev. EESO meni, da je treba zagotoviti uporabo načela najmanjšega obsega podatkov iz splošne uredbe o varstvu podatkov ⁽⁵⁾ (SUVP).

1.18 Seznam kategorij podatkov o strankah iz člena 2 predloga uredbe je dovolj širok in obsežen, vendar pri tako zbranih podatkih še vedno obstaja tveganje zlorabe ali nezakonitih posegov vanje.

1.19 Predlog uredbe vsebuje vrzeli v zvezi s prepovedjo uporabe relevantnih občutljivih osebnih in finančnih podatkov ter ne zagotavlja ustreznega ravnovesja in preglednosti.

1.20 Nadzorne strani ali portali bi morali temeljiti na posebnih modelih, prek katerih bi lahko potrošniki podali soglasje o tem, katere njihove podatke je dovoljeno deliti, s katerimi subjekti in za kakšne namene.

2. Ozadje in obseg težav

2.1 Komisija je prepričana, da je najprimernejši pristop na področju plačilne zakonodaje priprava dveh ločenih instrumentov. Pri tem je smiselno oblikovati direktivo za ureditev akreditacije in nadzora institucij, ki opravljajo plačilne storitve in storitve elektronskega denarja, saj so za to še vedno pristojni organi držav članic in Komisija ne predlaga prenosa teh pristojnosti na raven Evropske unije.

⁽¹⁾ COM(2023) 366 final.

⁽²⁾ COM(2023) 367 final.

⁽³⁾ UL C 146, 27.4.2023, str. 23.

⁽⁴⁾ COM(2023) 360 final.

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

2.2 Čeprav je direktiva PSD2 večinoma dosegla cilje, ki jih je opredelila Komisija, je ta objavila oceno njenih učinkov in ugotovila, da se na trgu plačil v Evropski uniji še vedno pojavljajo štiri velike težave.

2.3 Komisija je opredelila naslednje težave: (1) potrošniki so izpostavljeni tveganju goljufije in nimajo zaupanja v plačila, (2) sektor odprtega bančništva se še razvija in potrebno ga je še izboljšati, (3) nadzorni organi držav članic Unije imajo neusklajena pooblastila in obveznosti ter, nazadnje, (4) pogoji konkurence med bankami in nebančnimi ponudniki plačilnih storitev niso izenačeni.

2.4 Komisija meni, da imajo te štiri težave naslednje posledice za trg: (1) uporabniki (potrošniki, trgovci ter mala in srednja podjetja) so še naprej izpostavljeni tveganju goljufij in imajo zelo omejeno izbiro plačilnih storitev, pri čemer plačujejo višje cene, kot bi bilo potrebno, (2) ponudniki storitev odprtega bančništva se srečujejo z ovirami pri ponujanju osnovnih storitev na tem področju in težje uvajajo inovacije, (3) ponudniki plačilnih storitev so negotovi glede svojih obveznosti in nebančni ponudniki so v konkurenčno slabšem položaju v primerjavi z bankami, (4) komercialno poslovanje je ekonomsko neučinkovito in povzroča višje stroške, kar negativno vpliva na konkurenčnost Unije, ter, nazadnje, (5) notranji trg plačil je razdrobljen in prihaja do izbiranja najugodnejšega sodišča (ko podjetja iščejo državo članico z najugodnejšim pravnim okvirom).

2.5 Kar zadeva predlog uredbe ⁽⁶⁾, je Komisija že leta 2020 spodbujanje podatkovno vodenega finančnega okolja uvrstila med prednostne naloge svoje strategije za digitalne finance in plačila ter napovedala, da namerava pripraviti zakonodajni predlog, katerega cilj bo vzpostavitev izboljšanega okvira za dostop do finančnih podatkov.

2.6 Ureditev dostopa do finančnih podatkov se nanaša na obdelavo podatkov, ki se izvaja v odnosih med podjetji ali med podjetji in strankami (vključno s potrošniki) na zahtevo stranke širokega nabora finančnih storitev, kar je osnovni pogoj.

3. Ozadje in splošne ugotovitve

3.1 Predlog direktive o plačilnih storitvah in storitvah elektronskega denarja ⁽⁷⁾

3.1.1 Področje uporabe tega predloga direktive, kot je navedeno v členih 1 in 2 ter uvodnih izjavah 13 in 68, v veliki meri temelji na naslovu II direktive PSD2, ki se nanaša samo na plačilne institucije.

3.1.2 Obravnavani predlog posodablja in pojasnjuje določbe te direktive v zvezi s plačilnimi institucijami, saj nekdanje institucije za izdajo elektronskega denarja vključuje v podkategorijo plačilnih institucij in tako razveljavlja drugo direktivo o elektronskem denarju ⁽⁸⁾.

3.1.3 Poleg tega predlagana direktiva vsebuje določbe v zvezi s storitvami dviga gotovine, ki jih izvajajo trgovci neodvisno od obveznosti nakupa ali neodvisni upravljavci bankomatov, in spreminja Direktivo o dokončnosti poravnave ⁽⁹⁾.

3.1.4 EESO pozdravlja vključitev storitev elektronskega denarja v področje direktive in uredbe, saj se s tem krepijo jamstva za uporabnike teh storitev, pa tudi tistih, ki so že zajete v drugi direktivi o plačilnih storitvah.

3.1.5 Pozitivna je tudi vključitev neodvisnih storitev bankomatov.

3.1.6 Vendar EESO opozarja, da je še vedno veliko izjem, zaradi katerih številne storitve niso vključene v ustrezni regulativni okvir, ki bi bil potreben.

⁽⁶⁾ COM(2023) 360 final.

⁽⁷⁾ COM(2023) 366 final.

⁽⁸⁾ Direktiva 2009/110/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti ter nadzoru skrbnega in varnega poslovanja institucij za izdajo elektronskega denarja ter o spremembah direktiv 2005/60/ES in 2006/48/ES in razveljavitvi Direktive 2000/46/ES (UL L 267, 10.10.2009, str. 7).

⁽⁹⁾ Direktiva 98/26/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 1998 o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev (UL L 166, 11.6.1998, str. 45).

3.1.7 V tej novi direktivi je treba pojasniti, ali digitalne denarnice, kot je Apple Pay ali Google Pay, spadajo v njeno področje uporabe ali ne, saj se široko uporabljajo po vsem svetu in so zelo priljubljene tudi v Evropski uniji. EESO zato meni, da bi jih bilo treba dejansko vključiti.

3.1.8 Glede na pomen, ki ga te storitve že imajo, je po mnenju EESO nepremišljeno, da bodo ti plačilni instrumenti ocenjeni šele med prihodnjo revizijo direktive, ki naj bi se izvedla pet let po začetku njene veljavnosti.

3.1.9 Vlogo pristojnih organov države gostiteljice v zvezi z nadzorom nad plačilnimi institucijami, ki opravljajo svojo dejavnost v okviru pravice do ustanavljanja ali z uveljavljanjem svobode opravljanja storitev, kot je navedeno v členu 31 predloga direktive, bi bilo treba razširiti in jim dati več pristojnosti.

3.1.10 Trenutno je veliko primerov, ko morajo uporabniki vložiti pritožbe pri organih države članice, v kateri se nahaja plačilna institucija, tj. v državi, ki ni država, v kateri se nahajajo uporabniki.

3.1.11 V zvezi s tem EESO pozitivno ocenjuje predvideno možnost, da bi se na zahtevo države članice gostiteljice na njenem ozemlju vzpostavila osrednja kontaktna točka, vendar predlaga, naj bo ta določba zavezujoča in ne le prostovoljna.

3.1.12 EESO meni, da so storitve dviga gotovine v trgovinah na drobno iz člena 37 predloga direktive pozitiven ukrep, glede na potrebe, ki so se pojavile zaradi postopnega vse večjega ukinjanja možnosti za dvig gotovine na bankomatih ali v poslovalnicah, ki se vse bolj zapirajo.

3.1.13 EESO v zvezi s klavzulo o pregledu iz člena 43 predloga direktive meni, da je v njej določeno petletno obdobje predolgo, saj se inovacije pri storitvah pojavljajo hitro in lahko pričakujemo nove in naprednejše vrste ponudnikov storitev, pa tudi nove vrste goljufij, zato je nujno pogosteje posodabljati pravni in regulativni okvir.

3.2 Predlog uredbe o plačilnih storitvah ⁽¹⁰⁾

3.2.1 Direktive, ki so bile v zadnjih letih sprejete na tem področju plačilnih storitev, so uvedle ukrepe z zelo pozitivnimi učinki, kot so zmanjšanje odgovornosti za stranke, ki izvajajo plačila, na 50 EUR, pravica do povračila v osmih tednih v primeru neupravičenih direktnih obremenitev, prepoved dodatnih stroškov pri plačevanju s kreditno ali debetno kartico in uvedba zahtev v zvezi z močno avtentikacijo stranke.

3.2.2 Vendar so goljufije in prevare še vedno pomemben vzrok za zaskrbljenost, saj je tarča uporabnik in ne več plačilni instrument ali kanal.

3.2.3 Posledično bi moral pravni in regulativni okvir prispevati k izkoreninjenju tovrstnih napadov na stranko ali potrošnika, kakor tudi ribarjenja (*phishing*) ali slepljenja (*spoofing*). Za učinkovitejši boj proti goljufijam bi se morala Komisija osredotočiti na njihovo preprečevanje in odkrivanje ter se usmeriti na kršitelje, tako da bi obveznost izvajanja ukrepov uvedla za vse akterje, katerih storitve in sistemi so izpostavljeni tveganju spletnih goljufij. Obenem je treba povečati ozaveščenost uporabnikov o tem, da morajo zaščititi svoje informacije in podatke o dostopu.

3.2.4 Znano je, da morajo plačniki ali stranke pogosto izvajati operacije, kot sta sporočanje varnostnih podatkov, kot so gesla ali kode, ali izvajanje plačil z njihovih računov.

3.2.5 Ta dejanja dejansko izvajajo plačniki/stranke, vendar to storijo v ustreznih okoliščinah, ki jih ustvarijo prestopniki, da bi jih zlorabili. Čeprav je zadevno dejanje fizično izvedla oseba, ki je izvršila plačilo, s subjektivnega vidika gotovo ne ustreza njeni resnični volji.

3.2.6 V tem okviru je zamenjava direktive PDS2 s predlagano uredbo o plačilnih storitvah pomanjkljiva z vidika krepitev varstva potrošnikov pred temi novimi vrstami goljufij in prevar, saj ne zajema širokega nabora določb, ukrepov in zahtev, ki bi veljale za ponudnike plačilnih storitev ter druge subjekte, katerih storitve in sistemi so izpostavljeni spletnim goljufijam, kot so ponudniki storitev elektronske komunikacije in platforme družbenih medijev.

⁽¹⁰⁾ COM(2023) 367 final.

3.2.7 Ukrepi, ki jih EESO priporoča, so zlasti: (1) jasna opredelitev pojmov „huda malomarnost“, „odobritev“ in „domnevna goljufija/dejanska goljufija“, (2) ureditve, ki jasno opredeljujejo odgovornost v takih primerih goljufij in/ali prevar, z jasno opredelitvijo hude malomarnosti in nadzora ter pravico do takojšnjega povračila zneskov, odvzetih z bančnih računov, (3) vzpostavitev strogega okvira za porazdelitev odgovornosti med ponudnikom plačilnih storitev, plačnikom in prejemnikom plačila, ki bi vključeval tudi druge deležnike v plačilni verigi, (4) obveznost za vse ponudnike plačilnih storitev, da ustrezne spremljajo transakcije, vključno z določitvijo jasne odgovornosti vseh udeleženih pri plačilnih storitvah, (5) zahteva po naložbah v ustvarjanje orodij za odkrivanje ponarejenih spletnih mest in števil IBAN, ki jih uporabljajo storilci goljufij, (6) uvedba določbe, da morajo ponudniki plačilnih storitev upoštevati postopke alternativnega reševanja sporov, da se uresniči uvodna izjava 122, (7) določitev pravnih sredstev, ki bi ponudnikom plačilnih storitev omogočila, da bi v primeru domnevne goljufije ustavili plačilne storitve, vključno z blokado določenih plačil in izterjavo odvzetih sredstev ter (8) ustrezno usposabljanje za zaposlene pri ponudnikih plačilnih storitev v zvezi s tem, kakor tudi ukrepi za ozaveščanje uporabnikov o pravilni uporabi plačilnih instrumentov, načinih za odkrivanje goljufov/prevarantov in ukrepah v primeru goljufij/prevar.

3.2.8 V zvezi z brezstičnimi plačili je Komisija v svoji strategiji za mala plačila navedla, da bo opravljena ocena morebitne uvedbe funkcije, s katero bi lahko potrošnik določil najvišje zneske brezstičnih plačil, in EESO se zavzema za takšno rešitev.

3.2.9 S tem bi se odzvali na pomisleke številnih potrošnikov, ki menijo, da je veljavna zgornja meja 50 EUR za brezstična plačila previsoka, in bi želeli, da bi bila na njihovi debetni kartici določena nižja.

3.2.10 V zvezi z zahtevami po informacijah, ki se uporabljajo za storitve dviga gotovine, EESO pozdravlja obveznost predhodnega obveščanja njihovega uporabnika o stroških dviga, kot je določena v členu 7 predloga uredbe.

3.2.11 Kar zadeva pravice in obveznosti, povezane z uporabo plačilnih storitev, EESO pozdravlja tudi priporočilo iz člena 28 predloga uredbe, da bi se prepoved zvišanja stroškov razširila na kreditna plačila in transakcije z direktno obremenitvijo v vseh valutah Evropske unije.

3.2.12 Pozdravlja tudi določitev ukrepov za skladnost transakcij, ki jih izvedejo trgovci, z določbami, ki urejajo direktne obremenitve, saj bodo zanje veljala enaka pravila glede varstva potrošnikov.

3.2.13 Spremembe v členu 32 predloga uredbe, ki plačilnim institucijam dovoljujejo dostop do plačilnega računa, so ustrezne in odpravljajo neupravičene omejitve v zvezi s tem dostopom.

3.2.14 Zlasti je primerno, da predlog uredbe vsebuje določbe, v skladu s katerimi je treba ustvariti nadzorno stran za dovoljenja, hkrati pa so potrebna dovoljenja uporabnikov, ki bodo z njimi lahko tudi upravljali. EESO kljub temu meni, da bi bilo treba prepoved zajemanja podatkov z zaslona v iz uvodne izjave 61 vključiti v člene o dostopu do podatkov o računih.

3.2.15 V zvezi s tem želi EESO tudi poudariti, da je od potrošnikov nesprejemljivo zahtevati, naj predložijo svoje varnostne identifikacijske oznake na spletnih mestih tretjih oseb. Njihovi občutljivi podatki se ne smejo obdelovati in jamčiti jim je treba, da jim ne bo onemogočen dostop do izdelkov ali storitev, če bodo zavrnil sodelovanje v okolju odprtega bančništva.

3.2.16 Dobrodošla je tudi obveznost iz člena 50 predloga, na podlagi katere morajo banke in ponudniki plačilnih storitev uvesti brezplačno preverjanje številke IBAN, kar je podobno zahtevam, ki so že določene v predlogu uredbe o takojšnjih plačilih. EESO poziva, naj se v zvezi s preverjanjem IBAN razmisli o uskladitvi obeh zadevnih predlogov, in sicer direktive o takojšnjih plačilih in uredbe o plačilnih storitvah. Poleg tega poziva k razmisleku o uporabi te storitve za združena plačila podjetij.

3.2.17 Toda ta ukrep se nanaša le na eno vrsto goljufije, predlog uredbe o plačilnih storitvah pa bi moral, kot je navedeno zgoraj, zajemati več določb za preprečevanje goljufij, tudi zunaj okolja plačilnih storitev, in za podporo uporabnikom, ki so žrtve teh goljufij. Odbor priporoča, da se razmisli o načinih za uporabo teh ukrepov v širšem okviru in ne le pri plačilih.

3.2.18 EESO zelo pozitivno ocenjuje prepoved iz člena 51, v skladu s katero ponudniki plačilnih storitev ne smejo enostransko povečati omejitve porabe, določene za plačilne instrumente.

3.2.19 Kljub nekaterim pozitivnim novostim v zvezi z odgovornostjo za neodobrena plačila bi se dalo ustrezne pravne določbe še izboljšati, da se doseže učinkovitost uvodne izjave 79 uredbe o plačilnih storitvah. EESO zato poziva Komisijo, naj dodatno oceni potrebo po ustreznem mehanizmu v zvezi z verigo odgovornosti v celotnem okolju plačilnih storitev, vključno z uporabniki storitev.

3.2.20 Še vedno ni jasno, kaj je huda malomarnost in na kakšen način se jo lahko dokaže, zato lahko ponudniki plačilnih storitev potrošniku pripišejo odgovornost za goljufije, pri katerih je ta dejansko žrtev.

3.2.21 Pozdraviti je treba določbe iz člena 61, ki se nanašajo na blokado sredstev za plačilo transakcij, katerih znesek ni znan vnaprej, saj bodo zmanjšale ali celo popolnoma odpravile pritožbe potrošnikov zaradi nesorazmernih zneskov, ki so tako blokirani, ali zamud pri sprostitvi sredstev.

3.2.22 Glede na resnost pogostih goljufij in prevar bi bilo treba v predlogu uredbe o plačilnih storitvah razmisliti o uvedbi določbe o izterjavi sredstev, ki pa ne bi vplivala na poravnavo v primerih, v katerih se utemeljeno domneva, da gre za goljufijo.

3.2.23 Obveznost poročanja o goljufijah iz člena 82 je dobrodošla, pri čemer je treba poudariti pomembno vlogo, ki je v tem primeru dodeljena Evropskemu bančnemu organu (EBA).

3.2.24 Ponudniki plačilnih storitev bi si morali obvezno izmenjati goljufive številke IBAN in druge podatke z namenom preprečevanja goljufij v prihodnje (člen 83) že ob prvem poskusu goljufije, ne glede na to, ali je bila storjena ali preprečena, da ne bi bilo treba od dveh različnih strank zahtevati, da jo prijavita. Odbor poziva, naj se oceni, ali bi bilo to obveznost mogoče uporabiti za tretje strani, vključno z javnimi organi in organi kazenskega pregona, da bi izkoristili mrežni učinek. Hitrejša izmenjava podatkov med ponudniki plačilnih storitev in z organi bo omogočila boljše odkrivanje in preprečevanje goljufij.

3.2.25 EESO zelo pozitivno ocenjuje zahteve iz člena 84, ki določajo obveznost pošiljanja opozoril o novih vrstah goljufij v zvezi s plačili, vendar to nikakor ne zmanjšuje odgovornosti ponudnikov plačilnih storitev v zvezi s preprečevanje teh goljufij, dokaznim bremenom in varstvom pravic potrošnikov.

3.2.26 Ustrezne so tudi določbe predloga uredbe o plačilnih storitvah, ki se nanašajo na vzpostavitev programov usposabljanja za zaposlene pri ponudnikih teh storitev.

3.2.27 EESO pozdravlja določbe predloga uredbe o plačilnih storitvah, ki urejajo močno avtentikacijo stranke, s tem da bi imel vsakdo vsaj eno sredstvo za izvajanje take avtentikacije, tudi osebe z invalidnostjo, starejši ter ljudje, ki niso sposobni uporabljati digitalnih orodij ali nimajo dostopa do digitalnih kanalov ali pametnega telefona.

3.2.28 Številni potrošniki kritizirajo dejstvo, da postopki, potrebni za izvedbo močne avtentikacije, običajno zahtevajo dostop do sistema, ki temelji na aplikaciji.

3.2.29 Številni med njimi so zaradi tega izključeni, zlasti pri spletnih nakupih, ki se plačujejo s karticami. EESO priporoča, naj se oceni, katere rešitve za močno avtentikacijo so najprimernejše z vidika vključevanja, pri čemer je treba upoštevati vprašanja, povezana z izvajanjem in skladnostjo z drugimi zakonodajnimi besedili, zlasti s splošno uredbo o varstvu podatkov in evropskim aktom o dostopnosti ⁽¹⁾.

3.2.30 Pozdraviti velja tudi določbe, da se Evropskemu bančnemu organu v skladu s členom 104 dodelijo pooblastila za posredovanje v zvezi s produkti, ki jih dajo na voljo ponudniki plačilnih storitev.

⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).

3.2.31 Kot je bilo navedeno v primeru tretje direktive o plačilnih storitvah, se zdi rok za pregled določb obravnavane uredbe o plačilnih storitvah predolg.

3.2.32 EESO zakonodajalcem priporoča, naj razmislijo o podaljšanju obdobja izvajanja za nadaljnjih šest mesecev, da bi se ponudniki plačilnih storitev lahko prilagodili znatnemu tehničnemu razvoju.

3.3 Predlog uredbe o okviru za dostop do finančnih podatkov (odprte finance) ⁽¹²⁾

3.3.1 Namen tega predloga uredbe je obravnavati težave v zvezi z izmenjavo podatkov, tako da se potrošnikom in podjetjem omogoči boljši dostop do njihovih finančnih podatkov.

3.3.2 Taka pobuda bo potrošnikom in podjetjem omogočila, da izkoristijo produkte in storitve, ki so zasnovani za zadovoljevanje njihovih potreb, saj bodo podatkovno vodeni in se bodo izogibali z njimi povezanim tveganjem. EESO meni, da je pri razvoju tehnoloških rešitev pomembno, da se že pri njihovi opredelitvi upoštevajo vprašanja dostopnosti in uporabe, s čimer bi preprečili težave v prihodnosti.

3.3.3 Komisija je predložila predlog uredbe v obravnavo z namenom, da bi izboljšala gospodarske rezultate za stranke finančnih storitev, tj. potrošnike in podjetja, in sicer s spodbujanjem finančnega sektorja Evropske unije k digitalni preobrazbi in uvedbi podatkovno vodenih poslovnih modelov.

3.3.4 Čeprav Odbor v celoti podpira cilj, da se spodbuja podatkovno vodeno gospodarstvo, želi poudariti, da je treba opredeliti regulativni okvir, ki bo imel jasne določbe o izmenjavi podatkov in bo zahteval vzajemnost za vse zadevne strani, vključno s tistimi, ki so zunaj Evropske unije. Ta vidik je še zlasti pomemben za finančne podatke, saj vključujejo občutljive informacije, ne glede na to, ali se nanašajo na posameznike ali podjetja.

3.3.5 V predlogu uredbe je treba doseči ravnovesje med potrebami različnih zadevnih strani, pri tem pa vedno upoštevati nujnost varstva podatkov o strankah. Za izboljšanje storitev je potrebno ustrezno usposabljanje zaposlenih pri ponudnikih plačilnih storitev. EESO meni, da je treba zagotoviti uporabo načela najmanjšega obsega podatkov, zapisanega v splošni uredbi o varstvu podatkov.

3.3.6 Seznam kategorij podatkov o strankah iz člena 2 predloga uredbe je dovolj širok in obsežen, vendar tako zbrani podatki ostajajo izpostavljeni tveganju zlorabe ali nezakonitih posegov. EESO poudarja tudi, da med visoko reguliranimi finančnimi institucijami in drugimi udeleženci na trgu morda ne veljajo enaki konkurenčni pogoji.

3.3.7 Po mnenju EESO bi bilo pomembno, da bi bila Evropski bančni organ in Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine v skladu s členom 7 izrecno pooblaščen za pripravo smernic o obdelavi podatkov potrošnikov za izdelke in storitve v zvezi z njihovo višino kreditov in oceno tveganja, ki ga predstavljajo, ter v primeru produktov, povezanih z življenjskim zavarovanjem ali zavarovanjem za zdravstveno oskrbo in bolezen.

3.3.8 Predlog uredbe kljub temu vsebuje vrzeli v zvezi s prepovedjo uporabe občutljivih osebnih podatkov in finančnih podatkov, ki so relevantni, ter ne zagotavlja ustreznega ravnovesja in preglednosti.

3.3.9 EESO podpira določbo iz člena 8 predloga uredbe, ki od imetnikov podatkov zahteva, da ustvarijo preglednico ali nadzorno stran, ki bo strankam omogočila, da sprejemajo ustrezne odločitve o ohranitvi svojih pozicij.

3.3.10 Te nadzorne strani ali portali bi morali temeljiti na posebnih modelih, prek katerih bi lahko potrošniki podali soglasje o tem, katere njihove podatke je dovoljeno deliti, s katerimi subjekti in za kakšne namene. Bistveno je, da razumejo in se zavedajo, kako pomembno je njihovo soglasje.

3.3.11 Po mnenju EESO je treba za večjo učinkovitost nadzornih strani imetnikom podatkov preprečiti uporabo omejevalnih praks.

⁽¹²⁾ COM(2023) 360 final.

3.3.12 V skladu s priporočili o izvajanju določb uredbe o plačilnih storitvah EESO priporoča zakonodajalcem, naj razmislijo tudi o tem, da bi rok za izvedbo tehničnih vidikov uredbe o dostopu do finančnih podatkov podaljšali za nadaljnjih šest mesecev.

V Bruslju, 14. decembra 2023

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE

PRILOGA

Naslednji amandmaji, ki so bili med razpravo zavrženi, so prejeli vsaj četrtno glasov (člen 74(3) Poslovnika):

Točka 3.2.7**Spremeni se tako:**

Mnenje strokovne skupine	Amandma
<p>Ukrepi, ki jih EESO priporoča, so zlasti: (1) jasna opredelitev pojmov „huda malomarnost“, „odobritev“ in „domnevna goljufija/dejanska goljufija“, (2) ureditve, ki jasno opredeljujejo odgovornost v takih primerih goljufij in/ali prevar, z jasno opredelitvijo hude malomarnosti in nadzora ter pravico do takojšnjega povračila zneskov, odvzetih z bančnih računov, (3) vzpostavitev strogega okvira za porazdelitev odgovornosti med ponudnikom plačilnih storitev, plačnikom in prejemnikom plačila, ki bi vključeval tudi druge deležnike v plačilni verigi, (4) obveznost za vse ponudnike plačilnih storitev, da ustrezneje spremljajo transakcije, vključno z določitvijo jasne odgovornosti vseh udeleženih pri plačilnih storitvah, (5) zahteva po naložbah v ustvarjanje orodij za odkrivanje ponarejenih spletnih mest in števil IBAN, ki jih uporabljajo storilci goljufij, (6) uvedba določbe, da morajo ponudniki plačilnih storitev upoštevati postopke alternativnega reševanja sporov, da se uresniči uvodna izjava 122, (7) določitev pravnih sredstev, ki bi ponudnikom plačilnih storitev omogočila, da bi v primeru domnevne goljufije ustavili plačilne storitve, vključno z blokado določenih plačil in izterjavo odvzetih sredstev ter (8) ustrezno usposabljanje za zaposlene pri ponudnikih plačilnih storitev v zvezi s tem, kakor tudi ukrepi za ozaveščanje uporabnikov o pravilni uporabi plačilnih instrumentov, načinih za odkrivanje goljufov/prevarantov in ukrepih v primeru goljufij/prevar.</p>	<p>Ukrepi, ki jih EESO priporoča, so zlasti: (1) jasna opredelitev pojmov „huda malomarnost“, „odobritev“ in „domnevna goljufija/dejanska goljufija“, (2) ureditve, ki jasno opredeljujejo odgovornost v takih primerih goljufij in/ali prevar, z jasno opredelitvijo hude malomarnosti in nadzora ter pravico do povračila zneskov, odvzetih z bančnih računov, (3) vzpostavitev strogega okvira za porazdelitev odgovornosti med ponudnikom plačilnih storitev, plačnikom in prejemnikom plačila, ki bi vključeval tudi druge deležnike v plačilni verigi, (4) obveznost za vse ponudnike plačilnih storitev, da ustrezneje spremljajo transakcije, vključno z določitvijo jasne odgovornosti vseh udeleženih pri plačilnih storitvah, (5) zahteva po naložbah v ustvarjanje orodij za odkrivanje ponarejenih spletnih mest in števil IBAN, ki jih uporabljajo storilci goljufij, (6) uvedba določbe, da morajo ponudniki plačilnih storitev upoštevati postopke alternativnega reševanja sporov, da se uresniči uvodna izjava 122, (7) določitev pravnih sredstev, ki bi ponudnikom plačilnih storitev omogočila, da bi v primeru domnevne goljufije ustavili plačilne storitve, vključno z blokado določenih plačil in izterjavo odvzetih sredstev ter (8) ustrezno usposabljanje za zaposlene pri ponudnikih plačilnih storitev v zvezi s tem, kakor tudi ukrepi za ozaveščanje uporabnikov o pravilni uporabi plačilnih instrumentov, načinih za odkrivanje goljufov/prevarantov in ukrepih v primeru goljufij/prevar.</p>

Rezultat glasovanja

Za: 83

Proti: 110

Vzdržani: 19

Točka 3.2.8**Spremeni se tako:**

Mnenje strokovne skupine	Amandma
V zvezi z brezstičnimi plačili je Komisija v svoji strategiji za mala plačila navedla, da bo opravljena ocena morebitne uvedbe funkcije, s katero bi lahko potrošnik določil najvišje zneske brezstičnih plačil, in EESO se zavzema za takšno rešitev.	V zvezi z brezstičnimi plačili je Komisija v svoji strategiji za mala plačila navedla, da bo opravljena ocena morebitne uvedbe funkcije, s katero bi lahko potrošnik določil najvišje zneske brezstičnih plačil, in EESO se zavzema za takšno rešitev, če bo opravljena ocena pokazala, da je ta funkcija smiselna.

Rezultat glasovanja

Za: 73

Proti: 126

Vzdržani: 17

Točka 3.2.20**Spremeni se tako:**

Mnenje strokovne skupine	Amandma
Še vedno ni jasno, kaj je huda malomarnost in na kakšen način se jo lahko dokaže, zato lahko ponudniki plačilnih storitev potrošniku pripišejo odgovornost za goljufije, pri katerih je ta dejansko žrtev.	Še vedno ni jasno, kaj je huda malomarnost in na kakšen način se jo lahko dokaže.

Rezultat glasovanja

Za: 68

Proti: 136

Vzdržani: 17